

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO
KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.
Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Obrtniški shod v Postojni.

Med obrtniki se je začelo zadnje leto dokaj krepko stanovsko gibanje. Smisel za organizacijo prodira in če bo „Slovensko obrtniško društvo“ krepko delalo, bo kranjski obrtnik kmalu deležen koristi krepke organizacije. Najprej so se podali obrtniški propovedniki v Postojno, kjer so našli rodovitna tla. Nad sto mož iz vsega sodnega okraja postojnskega je došlo na shod.

Po pozdravu vrlega predsednika „Slov. obrtniškega društva“ F. Breskvarja je bil na predlog gosp. Ditricha izvoljen predsednikom župan Pikl.

Prvi govornik g. Franchetti iz Ljubljane je v poljudnih besedah razložil koristi organizacije ter priporočal ustanovitev strokovnih zadrug, kjer se družijo obrtniki le ene stroke, ne različnih, kot je to v kolektivnih zadrugah. Pozor na mladino! Poskrbimo ji pouk! Vajencem razstave! Govornik je poročal tudi o zvezi kranjskih obrtnih zadrug, h koji naj pristopi tudi obrtna zadruga za postojnski okraj. (Burno odobravanje.)

Mizar g. Primožič iz Ljubljane je priporočal zborovalcem delo v javnosti. Le kdor dela v javnem življenju, na tega se politika ozira. Ne bojmo se napadov. Seveda sedaj skušajo klerikalci vsak pojav zatreti z napadi, a obrtniki ne smejo za pečjo sedeti. Priporoča ustanovitev podružnice „Slov. obrtniškega društva“ v Postojni. (Pohvala.)

Nato je dr. Marn predaval o starostnem zavarovanju obrtnikov v poljudnih izvajanjih. Sledila je živahna debata, v kojoj so posegli gg. Arko, Ditrich in mnogi drugi novi govorniki, ki so vsak kaj novega sprožili. Zaključek je bil ta, da se v splošnem načrt sprejema, a da se nujno žele nekatere premembe v načrtu zakona. Postojnski shod je v tem pogledu prinesel sklicateljem dokaj gradiva za predloge, ki jih bo državni zbor dobil v pretres.

Glede bolniškega zavarovanja je g. Franchetti priporočal samopomoč v bolniških blagajnah.

G. Lovro Bizjak je omenil vprašanje o obrtnih pravicah, drugi gg. so se pritoževali radi neopravičene konkurence. Vsak je dobil pojasnilo, vse skupaj pa je g. Ditrich pozval, naj pritožbe naznanijo obrtni zadrugi v Postojni.

Po izbornem govoru g. Primožiča je bil shod zaključen. Sklicatelj in obrtniki so lahko s shodom povsem zadovoljni.

Politične vesti.

Novo ministerstvo nam je prinesel predpust. Ministerski predsednik je radi češke obstrukcije poslal parlament za par tednov domov in preuredil nato svoje ministerstvo. Finančni portfelj je dobil stari lisjak Poljak guverner avstro-ogrske banke Bilinski. V narodnem oziru je ta mož brez prepričanja. Najvažnejša ministerstva je dal Binert v roko nemškemu liberalcem: justico dr. Hohenburgerju, advokatu iz Gradca, šolstvo pa grofu Stürghu, ki je zdavno znan kot strupen sovrag Slovencev. Trgovski portfelj je prevzel krščanski socijalec dr. Weisskirchner, ki ga imenujejo kot bodočega ministra-predsednika. Minister javnih del je neki klerikalni uradnik po imenu — Rit. Železniški minister je uradnik Wrba, poljedelski minister je bolehní Staročeh profesor Bráf, ostali ministri ostanejo. Novo ministerstvo bo menda komaj preživelo predpust, kajti trajno se držati ne more. Proti so se oglašili že Čehi in vsi Jugoslovani, med slednjimi celo dr. Šušteršič, ki je s svojim celim klubom in „vplivom“ ostal na strani, ne da bi se kdo zanj in za druge Jugoslovane zmenil. Prihodnje ministerstvo bo baje klerikalno-slovansko.

Shod zaupnikov narodno-napredne stranke, ki se je vršil predpreteklo nedeljo v Ljubljani, je bil izvrstno obiskan. Poročila dr. Tavčarja in dr. Trillerja so se po nekaterih stvarnih ugovorih vzela na znanje. V novem strankinem odboru zaupnih mož je Notranjska primerno krepko zastopana.

Nov deželni predsednik. Kot naslednik Švarcov se imenuje načelnik tržaške policije Manussi. Lepa bo ta, če bo novi deželni predsednik policist. Manussi ima vso uradniško karijero policijsko. Slabši pa biti ne more kot Švarc in Korinski. Sicer se pa najbrž ta vest izkaže kot raca nemških listov.

Dopisi.

Iz Gor. Logatca. Prost. gasilno društvo je imelo 31. jan. t. l. prav dobro uspelo veselico. Čistega dobička je okoli 400 K. Zahvaliti se ima društvo za tako dober uspeh soobčanom, ki cenijo pomen društva, in sosedom Blehovčanom in Dolenjelogatčanom. V zadnjem času je zavladalo med nekaterimi Gorenjelogatčani dosečaj nerazumljivo sovraštvo proti društvu, katero pa, kakor se je pri pobiranju dobitkov za veselico pokazalo, ne more izhajati od drugod kakor iz farovža. Naš župnik je uda, kateri je k njemu prišel prosit za podporo društvu, nahrulil prav po gorjansko: „Za gasilno društvo nimam nič, jaz sem dal že za telovadno društvo.“ Ne zamerili bi tega župniku kot človeku, ki ne pozna dostojnosti in omike, toda s stališča njegove službe ga mora obsojati pošten človek, da v svoji slepi strankarski strasti deluje proti društvu, ki ima vzvišeno nalogo, hiteti v potrebi in stiski na pomoč, da varuje imetje in življenje človeško, ne oziraje se dalje na stan, politično prepričanje, ne na bogastvo ali revščino, na prijateljstvo ali sovraštvo, zvesto po besedah zveličarja: „Ljubi bližnjega, kakor sam sebe!“ Ali pozna župnik te lepe besede samo na prižnici? Tudi občinski odbor, kateri je prišel v klerikalne roke, ne smatra

več društva potrebnega, ker mu je odtegnil redno letno podporo 100 K in to v času, ko je društvo podpore najbolj potrebno. Gasilno orodje je spravljeno v vlažni kleti. Zgoditi se zna, da bode društvo primorano na jesen še to shrambo zapustiti in kam potem z orodjem? Tu je v prvi vrsti dolžnost občinskega odbora, da preskrbi primerne shrambe, kajti, kdo bode odgovoren občanom za orodje, katero jih je stalo precejšna svoto? Društvo gotovo ne, ker že več let deluje na to, da bi se sezidal gasilni dom, oziroma, ako bi to res občino preveč stalo, da se vzamejo v najem prostori hiše kneza Vindišgreca, kateri bi se z malimi stroški predelali. Obenem si dovoljujemo vprašati vlado, ali ji je znano, da odbor občine Gor. Logatec deluje že nad pol leta samo z I. in III. razredom, da se ne briga niti najmanje, da bi razpisal volitve II. razreda in volitev starešinstva, kakor je že zdavno razsodilo glavarstvo.

Več prijateljev gasilnega društva.

Z Dobračeve. Dopisnik Slovenca in Domoljuba ima premeteno glavo, pomaga si iz zadrege kakor konj, ki ne more naprej, pa sili nazaj ali v stran. Glede izobrazbe izjavlja, da živijo klerikalci raje v temi, kakor da bi gledali našo brljavo luč. Zdaj vemo, kam pestaco moli — dopisnik želi, da bi ostalo ljudstvo vedno „v temi.“ Predbaciva nam, da imamo brljavo luč — dobro! Očistili jo bomo in ji dali potrebnega goriva, da bomo lahko delali. V svojih govorih vedno povdarjate, da imate edino vi luč pravega spoznanja in nezmotljivost. Napaka je le, da morete vedno paziti na pravo luč, da bi je ne videli vaši ljudje. Zaraditega recepta pazite na ljudi in jim pod grehom prepovedujte brati razne časnike in knjige. V tej zadevi smo mi

Listek.

Arhimandridova oporoka.

Roman iz Srbije. Spisal Josip Premk.

(Dalje.)

„Kako je Serafin?“ ga je ogovoril z glasom, ki je bil rezek in cvileč in je človeka rezal v srce. „Za večerjo bom ubil petelina, saj vrag itak nima hrane!“

„Kakor veš, Zulmo!“ mu je odgovoril Serafin, ki je znal, da starec ne ljubi ugovora.

„Da tako — nocoj je božični večer, pogledal sem v bukvice, katere je zapustil Nikodej!“

„Božični večer?“ se je začudil Serafin, „nisem znal!“

„No, lep duhovnik!“ se je nasmehnil Zulmo in pokazal brezzobe usta. „Bogami, lep Kristov naslednik, ki ne ve za božični večer, v kojem se je, kakor pravijo v dolini, porodil Kristus. No, seveda nič čudnega ni, vsi tvoji predniki so bili taki. Niso znali ne za nedeljo, ne za veliko noč — kako tudi! Na skalah ni zapisano.“

Smehljaje se je počasi zopet odzibal. Serafin pa je legel na postelj in truden od premišljevanja je kmalu zaspal in zasanjal lepe sanje. Sedel je pri peči v objemu Ljubislave, a pred njim je skakljajal zal deček zlatih kodrov. Na mizi je bila božična smreka, polna svečic in mir božji je dihal po sobi. Mehko in sladko mu je bilo pri srcu, kakor so bile mehke in sladke besede Ljubislave, ki je slonela na njegovih prsih in zrla srečna na zalega otroka.

In iz teh lepih sanj ga je zbudil zopet starec, ki je prinesel luč v sobo in večerjo.

„Vstani! kaj boš spal. V grobu boš spal in Zulmo ti ne bo nosil večerje!“ je zamrmral starec. Serafin pa se je dvignil s postelje z globokim vzdihom in še vedno mislil na sanje. Ko je hotel Zulmo zopet oditi, ga je Serafin poklical:

„Ostani, Zulmo, da se nekoliko pogovoriva — božični večer je in težko je človeku samemu!“

„No in da! Tudi jaz sem bil mladenič, a to že davno. Zdi se mi, da pred sto leti — a vendar vem, da sem vedno znal za Božič. A seveda, tu ni ne Božiča, ne Velike noči — še pust je komaj, a tudi tega praznujejo le čuki in sove, ker se v tem temnem po-

nasprotnega mnenja. Sposoben za enako volilno pravico je le tisti, ki je politično toliko izobražen, da mu ni treba političnega jeroba. Kdor spada iz kateregakoli vzroka pod jerobstvo, nima volilne pravice — čudno je zato, da jo imajo vaši ljudje. Vsak razumen človek sme brati kar hoče, da se izobrazí in si razširi obzorje, vi pa ste prisiljeni, da stojite pred lučjo, da pade vaša črna senca na ljudi. Slovenec omenja tudi naš surovi „ton.“ Priliznjeno besedo sovražimo — to izjavljamo. Vprašamo pa, ali še ni bilo nikoli resnično surove besede slišati s prižnice? Surovo je, da napadate mirne ljudi z batinami in noži! Kat. izobr. društvo bo začelo preganjati okuženje. Zdravniška veda uči, da prehajajo strupene glivice iz kraja v kraj — zato pozor! Stari ljudje trdijo, da je črna kuga najhujša. Storimo kaj v obrambo črne kuge, da bo vzknila prava zadovoljnost, da bo izginilo sovraštvo, katero netijo prenapeti klerikalci, da bo izginila nevednost, ki obvladuje naš razum in revščina, ki nas tlači.

Iz Žirov. Hranilnica in posojilnica na Dobračevi nad vse pričakovanje krepko uspeva. Do novega leta je imela že blizo 400 tisoč kron prometa, po novem letu pa ga ima že nad 140 tisoč kron. Vendar je še dokaj mož, ki se prištevajo zavednim, pa nalagajo novce drugim zavodom, ki so manj sigurni in nam nasprotni. To ni lepo od njih. Vsak bi moral gledati na to, da prospevajo domači zavodi ter ostaja dobiček doma, ker smo potrebni vsakovrstnih občekoristnih naprav. Svoji k svojim, bi moralo biti geslo tudi tukaj. Ako združimo svoje moči, bo to naš ponos ter bomo premagali vse ovire, ki se stavijo nam od strani nasprotnikov. Imejmo te za zgled, kako delajo za svojo stvar,

slopju še nikdar nihče ni oženil. Pa s kom tudi! Ženska noga še ni prestopila te sobe — kapelice že, kapelice, kaka izgubljena pastarica — tukaj se ženijo samo strahovi. Kdor veruje vanje — jih lahko vidi — jaz ne, četudi praznujem že šestinpetdeseti Božič v tem zidovju. Bogme, šestinpetdeseti, a zdi se mi, da je dvestoti. Ne želim si jih več mnogo.“

„Koliko jih je bilo že poslanih sem tako kakor jaz, odkar ste tukaj?“ je vprašal Serafin, ki je vedel, da starec rad odgovarja, kadar je pri volji.

„Koliko? Bogme pisana druhal. Nikoli jih nisem štel, a gotovo več kakor v letu dni. Bogme več! Čudni so bili, zato so kmalu izginili. Dva sta skočila v prepad, eden je zblaznel, eden se je obesil na tisti steber pred kapelo, našel sem ga zgodaj in vrgel v prepad. Nekateri so pobegli, le malo jih je bilo zopet poklicanih v dolino. No, samo dva sta umrla na tisti postelji, na kateri zdaj ležite. Ta Nikodej in neki Aleksa — bil je arhimandrid, a zdi se mi, da tudi on ni umrl naravno, ampak zblaznel je, vsaj nekoliko bogami — zapustil je tako oporoko, da še nobeden ne take!“

„Kakšno?“ je radovedno vprašal Serafin, ker ga je zanimalo življenje njegovih prednikov.

ki je slaba sama na sebi. Vsako sredstvo jim je dobro, samo da dosežejo svoj namen, povsod vtikajo jezik in nos, kjer ni potreba; za resno delo, ki bi imelo res kaj pomena, pa ni nobenega. Sicer se ti ljudje obsojajo sami po sebi, toda, ker je ves čas dosti neumnih ljudi, zato bodo imeli še dolgo dobo dosti pristašev. Ker so zamaknjeno žensko v Žberšah baje prepeljali v norišnico, jim svetujemo, da naj vsi člani „Slov. izobraževalnega društva“ gredo k njej s kaplanom Perkom vred in naj toliko časa pri njej ostanejo, da jih bo pamet srečala. Kaplan Perko se vtika povsod. Zadnji čas se je vpisal tudi v „Kmet. društvo“ radi tega, ker je v njem uslužben neki fant kot trgovski pomočnik, ki je jako spreten, agilen in za svoj posel tudi strokovno izobražen in pri vseh priljubljen. Ker pa v prostem času noče zatajiti naprednega naziranja, sikajo klerikalne pošasti nanj strup, želeč mu škodovati in ga odstraniti ter udinjati kot uslužbenca same farovške podrepnike, ki bi potem prodajali škatljico pobožnosti za pet krajcarjev, za dva groša tristo dni odpustkov. Da bi žive čudežne (lurške) vode ne bilo izključeno, se umeje. — In „nota bene“, ker so naši izobraževalci tako razsvetljeni, osobito odkar so se iz Žiberš povrnil, bi bile gotovo tudi največje skrivnosti na razpolago za par kron, bi se morda dalo dognati, kdo bo svetnik in kdo pogubljen. Toda, ker je večina podobnih društev na Kranjskem, ktere so vodile pobožne dušice bilo pogubljenih, so že premnogi preklinjali „farovške dobrotnike“. Zato se sme pričakovati, da bo tudi Perkov nastop v tem društvu imel podobne „vspehe“, ako društveniki sami poprej ne spregledajo. Naše mlekarne za letošnje leto producirajo skoro preveč blaga; trg je

„No“, je nadaljeval starec, „nekega jutra mi je pripovedoval svoje čudne sanje. Bil je v nekaki kleti in k njemu pride angelj kakor k sv. Petru v ječo in ga potreplje po rami. „Čuješ, Aleksej!“ mu je dejal. „Tretji, ki pride za teboj v to zapuščino, bo srečen kot si je le mogel želeči — zapomni si tretji in ne misli le, da so to le prazne sanje!“ — Potem je angelj izginil. Tako mi je pripovedoval in napisal celo na listič, češ ko pride tretji, daj mu ga in reci mu: to je oporoka arhimandrida Alekseja, ki je bil popolnoma nedolžen progan v ta kraj obupa in smrti!“

„In kdo je tretji?“ je vprašal Serafin.

„Tretji — ne smejaj se — tretji si ti! Prvi je bil neki bogsegavsmili, kojemu je bila na čelu zapisana smrt v prepadu, drugi je bil Nikolaj, ki ni znal drugega kot stokati, a tretji si ti in skoro bi verjel tej tvoji sreči, da nisem prepričan, da je v teh zidovih zapisana le nesreča. Pripovedovali so mi tvoji predniki še drugačne sanje — ako bi se vresničile, bi bile stene morda okovane s suhim zlatom, a tako — kaka norost! Pač sanje! Tudi meni se je že sanjalo, da sem jahal na gorečem konju v nebesa, torej malo drugače kot sveti Elija“.

z maslom prenapolnjen, zato je cena maslu padla. In tako je kmet primoran najboljšo blago, meso in maslo po nizki ceni prodajati, dočim se sam skoro boji pošteno žgance zabeliti. Zopet jasen dokaz, da ni nihče tako potreben stanovske zavednosti in organizacije, kakor kmet. Danes je kmet tlačan drugim stanovom in je upravičen rek: „Vsak zase, kmet pa za vse.“ Ako pa bi bili kmetje zavedni in složni, bi bilo nasprotno. Morali bi imeti kmetje prvo besedo! Zato pa le združimo se!!

X.

Iz Hruševja. Zaradi velikega zanimanja za veselico, se vljudno naznanja, da je odbor prostovoljnega gasilnega društva v Hruševju sklenil tudi letos napraviti predpustno veselico v prostorih g. Peter Del Linza z jako zanimivim vspehom v trdnem zaupanju, da bo posetilo slav. občinstvo to prireditel. Za dobro postrežbo z mrzlimi in gorkimi jedili in izvrstno kapljico je jamčeno. Na velikem in prostornem plesišču bo sviral slavni tamburaški zbor iz Lozic, ki bo nudil vsem došlim veselje in vžitek. Torej, kdor se hoče prav pošteno naplesati in zabavati, naj ne zamudi, ter pohiti na veselico. S seboj je prinesiti tudi svinčnik za šaljivo pošto in licitacijo. Natančnejši vspeh sledi. Gostje dobrodošli na veselici v Hruševju na pustno nedeljo dne 21. svečana t. l.

D.

Domoljubov dopisnik iz Žirov mora biti zvit tiček, ker ni hotel resnice zapisati, pripoveduje namreč, da so sokoli prišli izzivat na klerikalno veselico 17. t. m. ter da je bila udeležba pri koncertu, kojega je godba v bližini iste veselice napravila, slaba; to je nesramna laž, kajti udeležba pri koncertu je bila pač taka, da so bili vsi veliki prostori tako natlačeni, da jih skoraj polevica ni imela kam sestiti, radi tega so tudi nekateri sokoli šli v drugo gostilno, ampak ne izzivat, marveč čašo vina popit in pa, da se morejo vsaj vsesti. Ker je bilo tam prostora dovolj. Seveda, tega niso dosegli, marveč dosegli so surovosti z noži, koli itd. od ljudi, kojim stoji sam Kristov namestnik na čelu, akoravno niso nikomur nič žalega rekli, tem manje storili. Domoljubov dopisnik naj bi raje pisal takole: „Naši veselničarji so venomer hodili na koncert izzivat in proklinjat, ali oni ljudje, ki so bili na koncertu, tvorijo žirovsko inteligenco in radi tega so naše izzivanje prezirali, obenem gre čast tudi dotičnemu krčmarju in krčmarici, koja sta naše izzivače mirnim potom odstranjevala iz gostilne“. Dopisniku „Domoljuba“ pa je resnica deveta briga. Pa še nekaj jezi g. dopisnika, namreč to, da nimajo niti ene inteligentne osebe v svoji sredi, radi tega tudi napada vrle učiteljice. Gospod dopisnik, poročajte raje, kako dela Vaš general s šolsko mladino, saj ste gotovo že slišali, kako je krvavel deček po imenu Leo Mlinar, pa niti sodnija ne bo zvedela, kajti posvečencu se ne sme las skriviti. Mi bi priporočali Žirovcem, spametujte se vendar enkrat ter se ne pustite od ene same osebe za nos voditi, saj bi vendar mogli uvideti, kam vas vodi. Koliko preprirov, sovraštva in sodnijskih obravnav je nastalo, odkar je začel Perko

rogoviliti, izdajte raje geslo: „Proč s tem kaplanom, potem nastane zopet ljubezen in mir v naši krasni dolini“.

Antiklerikalec.

Domače vesti.

Imenovanje. Voditelj c. kr. okr. glavarstva v Postojni g. Žitnik je postal okrajni glavar na svojem dosedanem mestu. Za okrajnega glavarja na Kranjskem je bil tudi imenovan g. Franc Župnek bivši agrarni komisar za Notranjsko.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: Slavno pevsko društvo „Postojna“ v Postojni 30 K, na odhodnici br. Vilharja Frana v hotelu „Ribnik“ nabral br. Macner 12 K 10 vin., br. Andrej Burger nabral v veseli družbi zavednih gostilničarjev 7 K 62 vin., gg. železniški uradniki in slavni salonski orkester v Postojni polovico čistega dohodka koncerta prirejenega dne 31. jan. v Št. Petru. Bodi izrečena tem potom vsem cenj. darovalcem naša najiskrenejša hvala! Živeli! Na zdar!

Pevsko društvo „Postojna“ v Postojni priredi v nedeljo, dne 14. svečana 1909 v dvorani „Narodnega hotela“ predpustno veselico. Vspeh: 1. H. Volarič: „Kviško bratje“. 2. Dr. B. Ipavec: „Slovanska pesem“. 3. Novak: „Bog i Hrvati“. 4. H. Volarič: „Večerna“. 5. Komični nastop: „Postrešček“. Šaljiva pošta in ples. Začetek točno ob pol 9. uri zvečer. Vstopnina 40 vin. za osebo. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

„Narodna čitalnica“ v Postojni priredi s prijaznim sodelovanjem sl. salonskega orkestra v sredo dne 17. t. m. zvečer v gornjih prostorih hotela „pri Kroni“ svojim članom in po njih vpeljanim gostom družbinski večer. Med drugimi proizvajal se bode tudi komični pevski nastop „Nos“. Za zabavo bode vseskozi skrbnjeno, ker se bode vršila šaljiva pošta in se bodo igrale družbinske igre. Po dovršenem vspehu bo tudi ples.

Ljudska knjižnica v Postojni. C. kr. notar, g. dr. Gregor Demšar v Postojni poslal je znesek 5 K iz neke kazenske poravnave. Srčna hvala! Da bi se našlo mnogo posnemalcev.

Nemškutarija pri okrajnem šolskem svetu v Postojni. Nedavno je bil imenovan neki učitelj tukajšnje ljudske šole za učitelja na c. kr. pripravljalnici v Trstu. Pa glej ga spaka. Dekret od namestništva v Trstu je slovenski, dopis okrajnega šolskega sveta v Postojni na Slovenskem na imenovanega gospoda je pa v blagodoneči nemščini. Pač smešno. Torej tudi tukaj Kalteneggerjev sistem. Heil!

Odbor telovadnega društva „Sokol“ v Postojni se najiskreneje zahvaljuje p. n. gg. železniškemu uradnikom in slavnemu salonskemu orkestru v Postojni za izročeni znesek 70 K kot polovico čistega dohodka koncerta prirejenega dne 30. jan. t. l. v Št. Petru. Živeli! Na zdar! Za odbor: Fran Paternost, t. č. starosta, Fran Kutin, t. č. blagajnik.

Odbor telovadnega društva „Sokol“ v Postojni izreka tem potom slavnemu pevskemu društvu „Postojna“ v Postojni najiskreneje hvalo za velikodušno darilo 30 K, ki jih je izvolilo nakloniti društvu glasom sklepa občnega zbora za „Sokolski dom.“ Za odbor: Fran Paternost, t. č. starosta, Fran Kutin, t. č. blagajnik.

Nabori na Notranjskem. Dne 24. marca bo nabor v Ložu, 26. marca v Cerknici, 29. marca v Logatcu, 31. marca in 1. aprila v Idriji, 3. in 5. aprila v Postojni, 6. in 7. aprila v Ilirski Bistrici in 13. ter 14. aprila v Vipavi.

Vipavska podružnica sv. Cirila in Metoda ima redni občni zbor v nedeljo dne 14. svečana t. l. ob 8. uri zvečer v hotelu „Adrija.“ P. n. članice in člani udeležite se ga vsi!

Prostovoljno gasilno društvo v Razdrtem vabi na veselico, ki bo v nedeljo, dne 14. febr. 1909 v gostilni načelnika „Michieli.“ Vspored: 1. Šaljiva igra z lepimi dobitki. 2. Ples. 3. Prosta zabava. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstop k veselici 20 vin., na plesišče 1 K za osebo, gospe in gospodične proste. Na plesišču svira tamburaški zbor iz Lozic pod vodstvom g. Ježa. Ker je čisti dohodek namenjen za zgradbo gasilnega doma, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Prostovoljno gasilno društvo v Razdrtem je darovalo 1 K družbi sv. Cirila in Metoda.

Koncert in plesni venček uradnikov v prid družbe sv. Cirila in Metoda v kolodvorski restavraciji Št. Peter dne 30. jan. 1909 je nad vse pričakovanje dobro izpadel. Okusno dekorirane dvorane so bile slične cvetličnemu vrtu. Po pozdravu gostov po g. Kreutzerju, je izpeljal postojnski salonski orkester program kar najbolje. Vsaka točka se je morala večkrat ponavljati. Posebno je ugajal Juvančev: „Pastir“ s tenor-bariton solo. Plesa se je vdeležila s posebno vnemo mladina, ki je rajala do jutra. Vdeležba je bila povoljna, iz Logatca, Postojne, Prestranka, Divače in Il. Bistrice. Okolica Št. Petra je bila jako lepo zastopana. Posebna hvala gre g. Zahariju, Medicu in Geržinovim za marljivost pri prodajanju šaljive pošte, šaljive loterije in cvetk. Prebitek 150 kron razdelil se je polovico dr. sv. Cir. in Metoda in polovico sklada za sokolski dom v Postojni. Veseličnemu odboru čestitamo za lep vsestranski vspeh in upamo, da prirede kmalu kaj sličnega v prid naših prepotrebni slovenskih društev.

Obiskovalec.

Narodno izobraževalno društvo v Črnem vrhu priredi plesno veselico, v nedeljo dne 21. t. m. v hiši Antona Lampeta. K obilnemu obisku se vabijo vsi prijatelji in prijateljice plesa.

V **Košani** živi starček Štefan Biščak, ki se je vdeležil vojske 1848. leta pod Radeckim in je bil tudi ranjen. 7. svečana t. l. je dobil spominski križec, ki mu ga je pripel prav slovesno župan g. Josip Kaluža. Dasi je star, vendar prav živo opisuje doživljaje v vojski.

Veselica gasilnega društva dne 2. svečana v gostilni pri Jelenu v Št. Petru na Krasu je bila prav

dobro obiskana. Pri tej veselici je nabral g. Luka Rotar iz Kala 8 K 70 vin. v korist družbi sv. C. in M., kateri znesek se je vložil v tukajšnjo kmet. hranilnico. Lepa hvala darovalcem!

Planinci pozor! Član „Slov. plan. društva“ je prinesel zelo zanimive vesti o koči na Nanosu, ko je bil nedavno v Ljubljani, baje ima že tudi načrt seboj. Zatorej se vabite vsi člani in prijatelji „Slov. plan. društva“ v soboto 13. t. m. v gostilno g. Arkota v Postojni, da tudi Vi izveste veselo novico.

Na svečnico t. j. 2. februarja so imeli v Mariboru na Štajerskem veselico in igro „Divji lovec.“ Občinstva je bilo veliko in zares krasna dvorana v „Narodnem domu“ natlačena. Igra je uspela jako dobro; vsi igralci so pogodili uloge po mojstrsko, posebno „Divji lovec“ je bil, kakor nalašč za to ulogo. Tu se vidi, da prešinja narodna zavest vedno bolj ljudstvo, če tudi si prizadevajo tamošnji „lepi prijatelji,“ da bi kolikor mogoče ugonobili vse, kar je slovenskega; pa jim ne gre. Tukaj se dani. Upamo, da ne bode dolgo, da bo dan za Slovence, za nasprotnike pa tema, večna noč! Dal Bog, da bi kaj kmalu prišla nevihta in bi sovraige ugonobila in uničila popolnoma!

Nova vlaka med Ljubljano in Trstom pričneta voziti na južni železnici s prvim majnikom t. l. En vlak bo odhajal pred 10. uro dopoldne iz Ljubljane in prihajal pred 2. uro v Trst; drugi pa bo odhajal iz Trsta po 1. uri popoldne in prihajal po 6. uri zvečer v Ljubljano. Natančni vozni red šele izide. Kakor znano se je „Notranjec“ že lansko leto odločno zato zavzel, da naj bi južna železnica uvedla omenjena nova vlaka. Potrebo takih vlakov so obširno utemeljili in predlagali celo podrobni vozni red. Vsled naše inicijative je prosilo nad sto naših občin in drugih korporacij pri ravnateljstvu južne železnice za uvedbo teh vlakov. Vse prošnje so se izročile po postojnskem županstvu notranjskemu državnemu poslancu g. Žitniku s prošnjo, da naj jih izroči na pristojnem mestu. Kakor se vidi, je južna železnica uvaževala v prošnjah navedene razloge in odredila, da začneta s prvim majnikom voziti oba vlaka.

Letošnjim vojaškim novincem. Ko bil sem jaz potrjen, sem silno bil vesel, „ker jaz vojak bom vtrjen,“ veselo sem zapel. Sem vriskal in prepeval, korajžen silno bil, vojaški stan opeval, in druge sem učil. Sem mislil, da veselja ni večjega kot to, izpolnjena je želja; ah, to prijetno bo! In želel sem si dneva, da bi skoraj notri bil, ker nisem vedel reva, „pri tujcih bodem bil...!“ Je prišel dan željeni, da preoblečen sem, zdaj vem, kaj to pomeni: Cesarja služil sem. Uživam zdaj vojaški kruh, ga z vodo le zalivam, da lagje gre v trebuh. Zdaj vem že, kaj pomeni, preljubi „moraš“ ta, ki vsakega ozdravi, od tuge in gorja! Tu ni lenobe treba, in pa boleznij več, kakor je pa potreba. če ne prostost je preč...! Le fantje veselite se, je lep vojaški stan, saj kadar ga bodite, želeli boste v stran.

Narodno gospodarstvo.

Čebelarska zadruga se je ustanovila v Ilirski Bistrici. Ona pa ne bo le okrajna ali deželna, temveč vseslovenska, ker se slučajno po vseh onih krajih, kjer bivamo Slovenci, nahaja čebelno pleme, ki je po vsem svetu znano kot najizbornejše. V velikih množinah se razpošiljajo naše čebele že 50 let po širnem svetu. Organizirati trgovino s čebelami, svojim članom izposojevati panje novejšega sestava in jim razpečavati med in vosek, to si je postavila zadruga za nalogo. Sedež si je izbrala v Ilirski Bistrici, ter je ondi prevzela naprave in trgovino od g. Antona Žnidersiča. Z veseljem beležimo s tem zopet korak v napredku našega narodnega gospodarstva.

Snajenje tal je težko delo. Vendar je za zdravje največje važnosti, da so tla vedno čista. Mehka tla pa imajo veliko napako, da se napijejo vlage. Kadar jih pomijemo, se v največjo jezo moških kar po cele ure ne posuše. Tej napaki odpomoremo, ako namažemo tla z rjavo barvo, katero napravimo tako: Za 4 m dolgo in 4 m široko sobo nastavimo 1 l najslabšega špirita (cena 76 h) in $\frac{1}{4}$ kg šelaka (cena 1 K 50 h) ter za 10 h orleana v posodi za 24 ur. (Ako bi bila zmes pregosta, dodenemo še malo špirita.) Predno rabimo sredstvo, moramo tla čisto pomiti in posušiti. Sredstvo se naj maže na tla z majhno krtačico (n. pr. za čevlje). Tla so takoj suha in ne prapuščajo vode več in ne morejo gniti. Snaži se jih lahko in preprosto s cunjjo, namočeno v vodo in trdo ovito. Po pomivanju so takoj suha.

Snajte zobe! Ni je tako slabe gospodinje, da bi po jedi ne pomila umazanih skled. Mnogo pa je ljudi, ki si nikdar ne osnažijo od jedil nečednih ust. Matere, pazite, da si bodo otroci izmili po vsaki jedi usta z mlačno vodo! Zdravi mlečnjaki so pogoj zdravemu stalnemu zobovju. Posledica malomarnosti so bolečine iz brezzoba usta v najkrepkejši dobi, kakor nas uči žalostna izkušnja.

Po svetu.

Star žebelj. Pri popravljanju vinčesterske katedrale v Londonu so morali prežagati tram. Delavci so pri tem delu prišli do žebelja, ki je bil krog in krog obdan z lesom. Žebelj se je bil tako v drevo zarastel, da ga ni nihče zapazil, ko so drevo posekali. Iz debela se je spoznalo, da je drevo, ko je bil zabit žebelj rastlo še 200 let. Zadnjikrat so cerkev popravili l. 1093, torej je moral tram najmanj od tega leta biti tukaj. Žebelj je bil torej narejen pred več kot 1100 leti. Kje je roka, ki ga je izdelala?

Stroj, ki molze krave. Brata Olhaver sta iznašla tak stroj. Inžener Berger je kupil patent in bo napravil tvornico.

170 oseb je zgorelo. Pri Kantonu na Kitajskem je zgorelo brodovje. Našli so 170 mrličev.

Škandalozni prizori v Karpentrasu. Smrt roparja Doverja, ki je umoril svojega gospodarja in gospodinjjo je veselo razburila ondote Francoze. Noč pred usmrtenjem se je po ulicah podila tolpa krvižejnih ljudi. Zbor maškar pa je pel pod morilčevim oknom sramotilno pesem. Tudi na zadnji poti ni imel Dover miru.

Pretrda kazen. V nekterih deželah združenih severno-ameriških držav je možitev med belimi in zamorci prepovedana. Navzlic temu se je oženil Kavkazec v Virginiji z zamorko. Oba sta zato obsojena na 18 let ječe. Mož se izgovarja s tem, da je mislil, da teče v njem tudi zamorska kri.

10.000 otrok je bilo zadušenih v Londonu tekom 4 let. Vzrok je pijanost mater, in nesrečna navada, da zaspe, ko imajo otroka pri sebi v postelji.

Indijski pregovori o ženski. 1. Prej odženeš hudega psa od kosti nego odvrneš žensko od njenega sklepa. 2. Dobra mati je več vredna kot 100 učiteljev. 3. Pokorna žena zapoveduje svojemu soprogu.

Zdravnik — junak. 25 letni Parižan dr. Bazi ni hotel prenehati z nevarno operacijo, dasi mu je nekaj gnoja brizgnilo v oko. Zgubil je zato oko. Zdaj mu je podelil predsednik francoske republike viteški križec.

Kuharica v finskem deželnem zboru. Izmed 25 poslank finskega dež. zbora je 12 poročenih. 3 zakonski pari sede skupaj. Najbolj zanimiva oseba pa je nekdanja kuharica Mina Silanpavo, ki je na čelu gibanja ženskih poslov in izdaja tudi časopis za služkinje.

Zadnji postiljon na Češkem g. I. Selner je stopil v pokoj po 40 letnem službovanju. Pred dvema letoma je prejel častno uniformo. Od cesarja bo dobil podporo vsako leto do smrti.

Dunajsko rešilno društvo v južni Italiji. 28. dec. je bil potres. 31. decembra so Dunajčani ponudili italijanski vladi vozove s kuhinjami. 3. jan. se je odpeljal oddelek rešilnega društva z Dunaja, 4. so bili na meji, 6. so se vkrcali, 8. jan. pa so dospeli v Mesinski zaliv. Voditelj rešilcev dr. Charas pripoveduje, kako žalostne ure je doživel, hodeč po Mesini, ker je bil prepričan, da je pokopanih še mnogo živih bitij v razvalinah. Rešilno društvo se je podalo v Katanijo, kjer je bilo 600 ranjenih in 35 tisoč lačnih in napol nagih ljudi. 9. januarja so rešilci prvič kuhali in nasitili 12.000 ljudi. Shujšane žene, otroci in moški s prestrašenimi obrazi so se gnetli pred vozovi ter se trgali za jedi. Obdarovani pa so hitro snedli in so glasno hvalili dobroto rešilnega društva.

Cerkev za vse vere in narodnosti bodo sezidali v Carigradu. Sultan je v ta namen podedoval od Nemca Celnerja 100.000 mark.

Nepoštena reklama. Trgovec Baum v Berlinu je razstavil v oknu čevlje s ceno 8 mark 70 pf. Prodal jih je pa za 13 mark. Zato je obsojen na 15 dni zapora.

Vsak zaveden Notranjec naj se naroči na naš list!

Zopet: Poslano.

Ali si „Poslano“ v zadnjem Notranjcu bral, kako se pripravlja postojnski karneval? Glej, danes nadaljevanje tega sledi, da te v dobrem namenu: veselico obiskati in masko na se djati — okrepi!

Včeraj sem moral veselčnemu odboru svečano priseči, da ti povem še kaj več o predpustni sokolovi maskaradi. Seveda po navadi, boš to kar tja v en dan bral in potem vse ad akta djal. To navado pa kar opusti in pridi sedaj na maskarado o predpusti, boš videl, kako bo vse prijetno, fletno, za ples spretno podjetno, semintja tudi kaj koketno, malo prevzetno, pa gotovo za vroče poglede izpod krinke dovtetno. — To bo veselo, ko se bo toliko mask vrtelo. Ha! Maske! Te pridejo najprej iz sosednje Alaske, potem pa še iz vseh krajev sveta, kjer le karneval svojo veljavo ima.

Ob dovtipih se boš naslajal, ki jih bo Ženki prodajal. Kranjčkam dvorit se dobro pobrini, drugače se drugi k njim prislini. „In kaj se vam zdi?“ Kdo še prihiti? R-lbn-Džan sloveči, ki bo imel v svoji vreči polno izdelkov, domačih pridelkov, iz take snovi, da nas vse razveseli. In še drugih mask slovečih in za te src gorečih bo polna dvorana „Narodnega hotela“. Le pridi, saj se bova dobro imela. Nazadnje pa k slovesu, ti sporočim po peresu:

Neskaljeno veselje naj nas navdaja, ko bomo izpremenili Postojno v košček raja.

Ne obotavljaj se nikar, maskiraj se in pridi!

Na zdar!

Poslano.

V reško dolino! Kaj je novega v starem kraju tam doma; jeli morda vse zaspalo, da ga ni dopisnika? Kaj pri vas ni nič novosti, zdaj ko je predpustni čas? Ali takih ni zadosti, da bi pisali za nas. List „Notranjec“ ne poroča iz „Trnovega“ novic; če je tudi žela vroča tistih, ki so sredi vic. Bi novosti brali radi in da vedli bi, kako se doma imajo mladi kmetje in kaj delajo. Zdaj je tukaj zopet tisti čas zabave, veselice; toda kje ljudje so tisti, ki želijo le pelic!... Vi doma ostali znanci kaj pač zdaj tam z vami je; mrtvi ste ali zaspanci. Kaj se k peči stiskate! Kaj s čitalnico je vašo, ne deluje morda več, in politično vi kašo ste zdaj vrgli morda v peč!... — Dajte pisati novice za naš vneti kmečki list, da imate veselice, a sovrag pa le zavist. Jaz bom tudi včasih pisal, ako bom le čas imel, bom življenje tu orisal in pa kakšno bom zapel. Prosim uredništvo slavno, naj prostora malo da, in pa kar je tudi glavno, naj svoj koš zaprt ima.

Notranjci! Zahtevajte „Notranjca“ v vseh gostilnah!

Loterijske številke.

Dunaj, 6. februarja	11	25	73	74	7
Brno, 10. februarja	3	9	22	32	34

Krajni šolski svet v Košani bo oddal dne 28. marca t. l. v Dol. Košani

delo šolskih klopi

za en razred ter

ometanje severne strani šolskega poslopja

s cementom. Zato vabi mizarske in zidarske mojstre, da pridejo k oddaji teh del. Pogoji se zvedo isti dan.

Krajni šolski svet v Košani

dne 5. februarja 1909.

Franc Fidelj
predsednik.

VABILO

k

o bčnemu zboru rokodelskega podpornega društva,

kateri se vrši

v nedeljo 14. svečana 1909 ob 1. uri pop. v občinski pisarni.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsednika. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Nagovor predsednika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročilo pregledovalcev računov. 6. Volitev predsednika, tajnika, blagajnika, 2 odbornikov in 2 namestnikov. 7. Volitev predsednika društvenega razsodišča. 8. Slučajnosti.

Častiti gg. člani se prosijo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo, saj je to najstarejše društvo rokodelskemu stanu, oziroma mojstrom velika opora!

Trpežni folc

navadno strešno opeko „Kavljar“ in zidno opeko izdeljuje ter ima v zalogi

Karol Jelovšek

c. in kr. dvorni založnik opek na Vrhniki.

Zastopnik

valjčnega mlina **Vinka Majdiča** iz Kranja **Slavoj Jenko** ima zaloge za odjem na debelo v Trnovem in Podgrađu.

Trgovci: „Svoji k svojim.“

FRANC KRAIGHER

krojaški mojster v Ljubljani
Kongresni trg 5 (Zvezda).

Priporočam se za izdelovanje

oblek za gospode.

Demače in inozemsko blago imam vedno v zalogi.

Cene zmerne! Delo solidno!

Postrežba točna.

Kdor

hoče sebi in svojim otrokom odpraviti

kašelj

hripavost, nahod, oslovski kašelj, katar v grlu
naj kupi zdravniško priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami.

5500 notarsko priznanih izpričeval.

Zavitek 20 in 40 h.

Škatlja 80 h.

Dobivajo se v sledečih lekarnah: **J. Hus**, Vipava; **F. Bakarčić**, Postojna; **A. Bohinc** in **U. Trnkóczy**, Ljubljana; **K. Andigajne**, Novomesto; **D. Pirc**, Idrija.

Nova slovenska trgovina!

Lenasi & Gerkmán, Ljubljana.

Priporočá za pomlad in poletje: Najnovejše kamgarne in druga sukna za moške obleke. — Novosti raznega volnenega blaga za ženske obleke in bluze. Najrazličnejših vrst bastisti, sateni, kambriki. — Velika zaloga perilnega blaga, šifona, gradelna, blaga za rjuhe in platna vseh vrst. — Fine garniture, odeje, preproge in zavese. — Solidne cene in točna postrežba!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Pozor! Kmetje! Pozor!

SVOJI K SVOJIM!

Popolnoma varno in najbolje naložite denar v

Kmečki posojilnici

— v LJUBLJANI —

(nasproti Figovca — v lastni hiši na Dunajski cesti).

Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

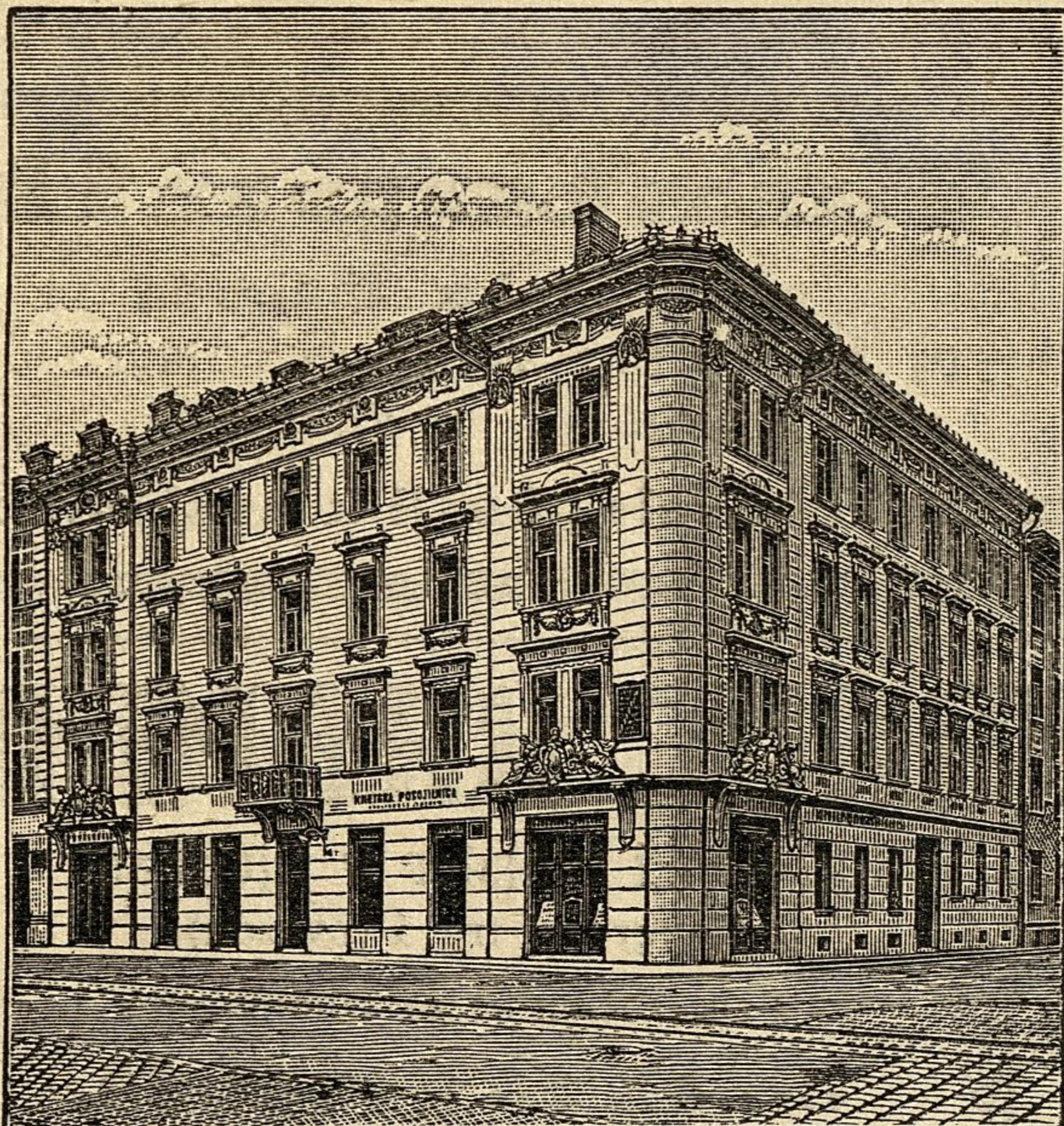
Vloge se obrestujejo po 4 $\frac{1}{2}$ %

V kmečki posojilnici je naloženo že nad 15 milijonov kron.

Rezervni zaklad čez K 300.000.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.

Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog.

Svoji k svojim, kmetje!

Svoji k svojim, kmetje!

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
— dopoludne. —

☉ ☉ ☉

Obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{3}{4}$ % od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5 $\frac{1}{2}$ % in amortizaciji najmanj $\frac{1}{2}$ %, na osobni kredit po 6 %.

☉ ☉ ☉

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.